

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра мови засобів масової інформації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету журналістики

проф. Іван КРУПСЬКИЙ

“12” вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Стилістика журналістського тексту»

Галузь знань 06 журналістика

Спеціальність 061 журналістика

Освітня програма ОПП «Журналістика»

2022/2023 навчальний рік

Робоча програма «Стилістика журналістського тексту» для студентів

за спеціальністю 061 Журналістика

Розробники Капелюшний Анатолій Олексійович, кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мови засобів масової інформації

Протокол від “5” вересня 2022 року № 2

Завідувач кафедри мови засобів масової інформації

проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>06 Журналістика</i>	На вибір	
Модулів – 2	Спеціальність <i>061 Журналістика</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4	Освітня програма <i>Журналістика</i>		
Індивідуальне науково- дослідне завдання			
Загальна кількість годин - 90		<i>1-й</i>	
		Семестр	
		<i>2-й</i>	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 2</i> <i>самостійної роботи студента</i> – 3,5	Ступінь вищої освіти: <i>магістр</i>	<i>16 год.</i>	
		Практичні, семінарські	
		<i>16 год.</i>	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		<i>58 год.</i>	
Вид контролю: <i>залік</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36% / 64%;

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – з'ясування сучасних підходів до аналізу тексту – герменевтичного, феноменологічного, структурно-стилістичного та ін., зокрема вивчення особливостей такого аналізу з погляду стилістики тексту й творення тексту із застосуванням знань про конструктивні прийоми та конструктивні схеми тощо.

Завдання – вироблення практичних навиків герменевтичного, феноменологічного, функціонально-стилістичного та структурно-стилістичного аналізу журналістського тексту, створення різних видів журналістського тексту з використанням набутих теоретичних знань.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 04. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей.

ЗК 05. Здатність професійно використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 06. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 01. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК 02. Здатність спілкуватися на професійному рівні державною та іноземними мовами

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 01. Здатність створювати інформаційний чи аналітичний матеріал для медіа в контексті інформаційної безпеки.

СК 02. Здатність до фахового аналізу світових та національних медіатенденцій.

СК 03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій у творенні інформаційних та аналітичних медіапродуктів.

СК 04. Володіння нормами культури мови в журналістській практиці, здатність редагувати та продукувати тексти різного типу відповідно до мети, призначення й умов спілкування.

СК 06. Здатність до фахового аналізу тексту і контексту сучасних українських медіа.

СК 07. Здатність проводити наукові дослідження на відповідному рівні: застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема соціально-комунікаційні підходи до вивчення діяльності медіа.

СК 8. Вміння синтезувати світовий та український досвід медіатизації культури на прикладі публікацій у медіа й на основі осмислення відомих національних і зарубіжних теорій та концепцій зі сфери журналістикознавства.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 13. Аналізувати та узагальнювати національні та світові медіатенденції в умовах нових викликів.

ПРН 7. Демонструвати редакторські навички роботи над текстом.

ПРН 9. Створювати власний мультимедійний контент в соціальних медіа, вміти просувати його відповідно до журналістських стандартів.

ПРН 02. Продукувати тексти культурологічного спрямування, створювати власні проекти культурологічних часописів програм, сайтів та модерувати їх.

ПРН 03. Використовувати державну та іноземну мови в професійній діяльності.

ПРН 04. Планувати та проводити ефективні медіадослідження, вдало застосовуючи методи та технології, а також оцінювати проблеми досліджень сучасних медій.

ПРН 05. Системно і критично аналізувати текст і контекст сучасних українських медіа.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні поняття “Стилістики тексту”. Структура публіцистичного тексту

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Функціональний аспект стилістики і стилістика тексту.

1. Новітні тенденції в мові сучасної української преси та їх характер.
2. Поняття про текст.

3. Дискурс, його сучасне розуміння в дослідженнях історико-герменевтичного спрямування.
4. Герменевтика тексту і філософська герменевтика. Герменевтика і лінгвософія.
5. Феноменологія тексту. Феноменологічний підхід до аналізу журналістського тексту.
6. Націологічні і націософські дослідження та місце в них методів герменевтики, структурної стилістики.
7. Стилїстика тексту. Текстика. Текстологія.
8. Прагмолінгвістичний і прагмостилїстичний аспекти вивчення тексту.
9. Предмет і завдання курсу.
10. Сучасні дослідження зі стилїстики тексту.
11. Предмет (об'єкт) досліджень функціональної стилїстики і стилїстики тексту.
12. Ознаки функціональних стилїв.
13. Стилеутворювальні чинники і мовні засоби. Роль екстралінгвістичних чинників.
14. Текст і дискурс як предмет аналізу.
15. Поєднання в публіцистичному тексті комплексної абстрактизації як основного принципу наукового мовлення і художньо-образної конкретизації як основного принципу наукового мовлення.
16. «Універсальна стилїстична теорія сучасності» М. Рїффаттера і дослідження інших західних вчених.
17. Значення наукових досліджень О.Потебні та ін. українських мовознавцїв для формування сучасних уявлень про текст і про стилїстику тексту.
18. Значення наукових розвідок Г.-Г.Гадамера, П.Рїкера, Е.Гуссерля, М.Гайдеггера та ін. для розуміння сучасного рівня дослідження тексту.
19. Функціонально-стилїстичний і структурно-стилїстичний (з позиції стилїстики тексту) підходи до дослідження тексту.
20. Прагматичний аспект структурно-стилїстичних досліджень.
Лїтература: [2, с. 254–268, 274–277; 5, с. 5–14, 74–81; 30, с. 4–21].

Тема 2. Структура публіцистичного тексту. Предметно-логічна основа тексту.

Художні структури в публіцистичному тексті

1. Аналіз загальної структури акту мовлення, його елементів у стилїстиці тексту.
2. Стилїстично забарвлені і стилїстично нейтральні одиниці мовлення у тексті.
3. Особливості інтерпретації стилїстично «невиразних» текстїв.
4. Логїчна основа тексту. Раціонально-логічні структури в тексті і зміст висловлювання.
5. Елементи, що становлять логїчну основу тексту (ті, що поєднують текст із позатекстовою дійсністю), та елементи стилеутворювальні (ті, що поєднують текст з адресатом).
6. Предметно-логічна основа тексту і засоби посилення (увиразнення) тексту.
7. Конструктивні структури, що визначають загальні контури побудови тексту.
8. Конструктивна схема як певне абстрагування семантичних зв'язків одиниць мовлення, що складають текст.
9. Конструктивні схеми (прийоми), що створюють експресивність тексту, визначають його обличчя, стиль (тобто є стилеутворювальними елементами).
10. Роль емоційно-риторичних структур у різних типах тексту.
11. Стилїстика одиниць (ономатологія) і стилїстика послїдовностей.
12. Парадигматична семасїологія.
13. Послїдовне розгортання розповіді, прийоми акумуляції, деталїзації. Градація.
14. Паралельне розгортання розповіді. Прийоми зїставлення понять (паралелїзму), контрастного зїставлення (контрасту), альтернативного зїставлення (дилеми), рамки (охоплення), прийоми транзитивності (концесїї) та ін.

15. Лінгвістика тексту і формування раціонально-логічних структур. Конструювання цілісного повідомлення за правилами стилістики тексту.
16. Теорії стилю.
17. Носії, елементи, категорії стилю.
18. Чинники стилю. Стилеутворювальні чинники.
19. Національний стиль.
20. Тенденція до взаємодії семантичних зв'язків з експресивними засобами мовлення як способу створення загальної стильової тканини тексту. Мова ЗМІ як найяскравіший вияв цієї загальномовної тенденції.
21. Внутрішня організація наукового, художнього, публіцистичного тексту.
22. Мікротекст і макротекст у ЗМІ.
23. Художнє мовлення і мова художньої літератури та підхід до них з погляду стилістики мови і стилістики мовлення.
24. Функціональна стилістика як спосіб описування стилю на рівні мови, на рівні мовних засобів.
25. «Образність», «художність» – характерна особливість текстів у ЗМІ.
26. Естетична вмотивованість елементів мовлення в художньому тексті.
27. Прийоми художнього мовлення в публіцистичному тексті.
28. Жанр і стиль в художньому і публіцистичному мовленні.
29. Проблема жанрів офіційно-ділового мовлення.
30. Хисткість поняття «межі функціонального стилю».
31. Газетні жанри і їх структурні ознаки – способи викладу й організації матеріалу. Складність визначення стилів, жанрів, типів текстів у сфері публіцистики.
32. Науково-популярні і публіцистичні тексти.
33. Принцип логіко-змістового перекладу і конкретизації абстрактних понять і положень. Роль структур художнього мовлення як засобу перекладу і конкретизації.
34. Два основні композиційно-стилістичні типи викладу в структурі текстів: науково-діловий, структурно-логічний і белетризований, експресивний.
35. Схема єдиної класифікації жанрів за структурними ознаками.
Література: [2, с. 283–285, 289–290; 5, с. 82–85, 74–81; 29, с. 34–54].

Змістовий модуль 2. Засади структурно-стилістичного аналізу журналістського тексту. Метафоричні вислови в журналістському тексті

Тема 3. Одиниці мовлення. Функціонально-змістові типи мовлення. Конструктивні прийоми і засоби посилення (увиразнення) тексту

1. Структурні одиниці тексту. Труднощі в їх виокремленні.
2. Функціональні і змістові параметри визначення функціонально-змістового типу мовлення.
3. Семантичні і синтаксичні одиниці як одиниці мовлення.
4. Визначення і пояснення у наукових і публіцистичних текстах.
5. Роздум та його різновиди.
6. Розгортання і його ознаки.
7. Аргументативні і зображальні послідовності – основа монологічного мовлення.
8. Опис і характеристика.
9. Функціонально-змістові типи і види логічних єдностей: визначення (пояснення), умовивід (роздум), характеристика (опис), повідомлення (розповідь).
10. Діалог (діалогічна) єдність. Два різновиди газетного діалогу: інформаційний і сюжетний. Ознаки цих різновидів.
11. Типи зв'язку одиниць: послідовність (ланцюг) і паралельність (охоплення).
12. Структурна організація і формально-змістова завершеність тексту.

13. Змістові частини і змістова (логічна) єдність.
14. Нехудожній текст – реалізоване розгортання тези (основного положення).
15. Проблема логіко-змістового поділу тексту. Внутрішні, структурні особливості одиниць мовлення.
16. Єдність структурної організації – основа стилістичної виразності тексту.
17. Основа логічної єдності – конструктивна схема, що відображає зв'язки основних елементів відрізка мовлення.
18. Одиниці мовлення – раціонально-логічні структури в науковому тексті.
19. Прийом – основна одиниця художнього мовлення. Поєднання раціонально-логічної структури і прийому у виокремленні одиниць публіцистичного тексту.
20. Чотири типи незвичного використання мовних елементів: додавання, скорочення, субституція (заміна), перmutація (переставляння).
21. Процес інтерпретації непередбачених елементів. Метафора і контекст.
22. Засоби стилістичної виразності.
23. Поєднання загального структурного принципу і конструктивної схеми, конструктивних особливостей строфи.
24. Мовні засоби увиразнення тексту і прийоми їх організації.
25. Взаємодія двох типів структур – раціонально-логічних і емоційно-риторичних (художніх).
26. Лексичні і синтаксичні засоби увиразнення тексту.
27. Конструювання прийому або посилення його складових елементів за допомогою мовних засобів.

Література: [2, с. 294–296, 274–277].

Тема 4. Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. Композиція тексту

1. Лінгвістичні теорії метафори як частина загальної теорії семантичного розвитку мови.
2. Додаткова семантична і стилістична інформація, яка виникає у тексті за використання нестандартних висловів.
3. Відхилення від норми – одна з найбільш характерних рис художнього мовлення.
4. Теорія Р.Богранда («Фактори в теорії поетичного перекладу»). Дослідження нестандартних речень Н.Хомського, П.Циффа, Дж.Катца («Семантична теорія» Дж.Катца, «Генеративна граматика» Н.Хомського, дослідження зі структури мови П.Циффа).
5. Включення семантичного компонента до граматичного опису в теорії У.Вайнрайха. Концепції Р.Джекендорфа, К.Баумгартнера, В.Абрагама, К.Браунмюллера, Т. ван Дейка, І.Калужі, Н.Новаковської, Д.Бікертонна, Р.Метьюза, Дж.Торна, В.Коха, Б.Леондар.
6. Класифікація розрізнення граматичності речень.
7. Коефіцієнт відхилення. Причини нестандартності висловів. Навмисне висунення на перший план незвичних конотацій у метафорі.
8. Екстралінгвістичні чинники і зміст метафори.
9. Нейтралізація основних, первісних семантичних характеристик у метафорі.
10. Умови, необхідні для метафоризації вислову (проблема добору ознаки).
11. Особливості інтерпретації нестандартних висловів.
12. Визначення тексту.
13. Лінгвістичний аналіз текстами.
14. Згортання і розгортання мовлення (тексту), врахування при цьому його композиційно-стилістичних особливостей.

15. Суть розгортання мовлення (розгортання тези). Ускладнення розгортання в мові ЗМІ, у белетризованому, публіцистичному тексті. Спроби формалізованого опису структурно-стилістичного розгортання белетризованих текстів.
16. Сучасні дослідження структури розгортання. «Грамматика оповідей» Дж. Прінса.
17. Особливості розгортання в різних щодо жанрово-стилістичної специфіки текстах масової комунікації.
18. Додавання прийомів актуалізації, необхідних для емоційно-психологічного впливу, переконування, популяризації, до розгортання понять у масовій політичній публіцистиці. Схеми розгортання змісту в таких текстах.
19. Види розгортання і трансформаційні чинники.
20. Два етапи розробки теми: її змістове розкриття (добір матеріалу, фактів, цифр, прикладів тощо) і композиційне розгортання змісту.
21. Композиція тексту, трансформування в ній предметно-логічних зв'язків, що підпорядковані стилістичному (комунікативному) завданню.
22. Інтегрування в структурі тексту змістово-логічних і формально-граматичних (мовних, стилістичних) елементів.
23. Лінгвістична інтерпретація різних за складністю структурування текстів.
24. Проблема композиції – основа стилістики тексту.
25. Основні складники тексту: вступ, основна частина, висновки. Їх особливості в публіцистичних текстах. Некомпозиційність такого поділу.
26. Відображення в риториці хоча й правильних, але загальних положень. Чинники, що визначають тип тексту.
27. Теорія К.-Г.Дойтріха та Г.Шанка. Поняття «нульового рівня» композиції, «норми тексту».
28. «Загальна риторика» Ж.Дюбуа, інтерпретація в ній нормативного викладу. Основа нормативного викладу-серії зв'язків понять: лінійні послідовності (часові, нециклічні, каузальні, серії інтенсивності); ієрархічні (логічні) впорядкованості, поділи на класи; концептуальні включення типу «рука – людина – сім'я».
29. Порушення трансформування нейтрально-логічного викладу для досягнення більшої виразності в публіцистичних текстах. Використання для цього на мовному рівні стилістично забарвлених виражальних засобів, а на композиційному рівні – трансформація лінійної послідовності викладу (реальної чи логічної) за допомогою структур художнього мовлення.
30. Норма в раціонально-логічних структурах, формально-логічні правила визначення і поділу понять, виявлення його змісту й обсягу. Порушення правил логіки, трансформація їх у художній прийом.
31. Основні композиційні типи, чинники композиційного ускладнення (трансформації) текстів у ЗМІ: конкретизація, трансмутація, адаптація, аддитація (додавання нових положень, фактів), імутація (екстенсивна – апагога, інтенсивна – паралелізм, контраст).
32. Типи екстенсивного розгортання та їх використання в інформаційних, наукових, ділових текстах.
33. Типи інтенсивного розгортання та їх застосування в публіцистичних і художніх текстах.
34. Проблема виявлення й описування рис (властивостей) мовлення. Типологія рис мовлення.

Література: [2, с. 309–312, 316–317]

Змістовий модуль 3. Композиція тексту. Структура журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді, розповідні й діалогічні форми в журналістському тексті. Інформативні різновиди журналістського тексту

Тема 5. Структура українського журналістського тексту. Стилiстичний аналіз журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді. Текст і підтекст. Засоби вираження авторської позиції

1. Включення емоційно-художніх структур до складу логічних структур (їх трансформація).
2. Ідея публіцистичного твору, її неадекватність змістові. Важливість урахування під час визначення ідеї структурних особливостей твору.
3. Методологія і методика стилістичного аналізу публіцистичного тексту як цілісної, суворо організованої структури.
4. Теорія «структури «образу автора».
5. Досягнення через художні прийоми трансформації матеріалу, пов'язаної з відхиленням від нормативної прямої, а також лінійності нормативного (логічного) розгортання.
6. Обумовленість прийому характером його зв'язку з домінантою (із семантико-стилістичним стрижнем, навколо якого організовано зміст).
7. Ієрархічна впорядкованість у художній структурі, її відмінність від структури ділового, наукового та ін. текстів.
8. Основне запитання під час стилістичного аналізу публіцистичного тексту не «Що використав журналіст?», а «Для чого?».
9. Невідповідність між матеріалом і формою в публіцистичному творі та засоби композиційної реалізації цієї суперечності.
10. Контраст змісту і стилістичний контраст.
11. Суперечність в інтерпретації й оцінці факту як засіб створення динамічної напруги.
12. Структура журналістського твору як структура «образу автора».
13. Суб'єктивація авторської розповіді як чинник ускладнення викладу в журналістському тексті.
14. Складні, динамічні зв'язки між різними суб'єктивними сферами в журналістському тексті: автором, оповідачем, персонажами.
15. Сфера автора – розповідь, зорієнтована на норми літературної мови.
16. Сфера персонажа – діалог (пряма мова), яка вільно включає розмовно-просторічні елементи.
17. Сфера оповідача повністю або частково збігається з однією з попередніх.
18. Чотири композиційно-стилістичні види, що залежать від зв'язку «автор – оповідач»: 1) розповідь від автора; 2) оповідача названо, але стилістично не виокремлено; 3) оповідача не названо, але виокремлено стилістично; 4) оповідача названо і виокремлено стилістично. Використання в журналістських текстах переважно першого композиційно-стилістичного виду.
19. Різна міра суб'єктивації розповіді. Об'єднання в «образі автора», в структурі його мовлення всіх рис і особливостей стилю журналістського твору.
20. Структура «образу автора» в художньому і публіцистичному тексті. Форми і засоби суб'єктивації. Єдність, цілісність «образу автора».
21. Вираження суб'єктивації авторської розповіді в матеріалі (в умовних формах) та в організації матеріалу (в композиційних формах). Мовленнєві і конструктивні типи суб'єктивації авторської розповіді.
22. Засоби, що належать до групи суб'єктивувальних форм – форм репрезентації.

23. Форми експресивної суб'єктивації розповіді (лексико-семантичні і граматико-синтаксичні).
24. Монтажні форми суб'єктивації (послідовний монтаж, повторення тощо). Суб'єктивність (суб'єктивізм) сприйняття журналістського тексту.
25. Створення за допомогою форм суб'єктивації емоційної насиченості, експресивної напруженості викладу, стилістичної виразності.
26. Текст і підтекст, засоби вираження авторської позиції у трактуванні Л.Кайди.
27. Залежність виражальних засобів та засобів створення підтексту від особливостей і виду тексту.

Література: [2, с. 326–328, 332–333; 11, с. 209–230].

Тема 6. Розвиток розповідних та діалогічних форм в українській журналістиці.

Інформативні різновиди журналістського тексту

1. Форми суб'єктивації авторської розповіді і можливості для поглиблення психологізму твору.
2. Суб'єктивація і дійсність, суб'єктивація і реалізм. Засоби адекватного відображення дійсності в журналістському тексті.
3. Примітивізація розповіді. Константаційність, прямолінійність, штучне включення до лінійної, однопланової розповіді експресивних елементів. Злиття, взаємопереплетення різних форм і типів мовлення і виразно відчутні межі між ними в авторів, які мають різний рівень майстерності.
4. Подолання умовності, штучності діалогу в журналістських текстах, наближення його до живого, драматично напруженого мовлення.
5. Художній і публіцистичний діалог.
6. Діалог у структурі розповіді. Ілюстративна функція діалогів.
7. Функціональна одноплановість – причина підпорядкування діалогічних форм розповідним, розчинення діалогу в розповіді. Інша можлива крайність функціональної одноплановості – заміна розповіді діалогом.
8. Ремарки і репліки. Їх структура.
9. Вплив жанрових особливостей на тип і характер діалогу.
10. Запитання журналіста і відповідь співрозмовника, їх структура і стилістичні особливості.
11. Індивідуалізація реплік у публіцистичному діалозі.
12. Офіційно-інформативний та неофіційно-інформативний, інформативно-діловий та інформативно-експресивний різновиди журналістського тексту.
13. Змістова специфіка офіційної газетної інформації, відображення цієї специфіки в структурі мовлення.
14. Номінативний характер офіційно-інформативного мовлення.
15. Характеристика фактологічно-поняттєвого словосполучення.
16. Особливості подієво-інформативної синтаксичної структури.
17. Принципи структурного ускладнення і спрощення офіційно-інформативного висловлювання. Формальний і потенційний змістовий обсяг фрази.
18. Офіційно-інформативна основа і компоненти офіційно-ділового мовлення в інформативно-діловому різновиді тексту.
19. Експресивний факт як джерело специфіки неофіційно-інформативного різновиду тексту. Особливості описово-розповідної манери в репрезентації експресивного факту.
20. Елементи комічного в неофіційно-інформативному тексті.
21. Літературно-розмовна основа неофіційно-інформативного різновиду тексту і види літературних стилізацій.

22. Дефіцит експресії факту і завдання публіцистичного загострення як джерела специфіки інформатино-експресивного різновиду тексту.
23. Принцип чергування стандарту і експресії.
24. Газетна експресема і штамп.
25. Власне газетна та запозичена з інших стилів фразеологія в інформатино-експресивному тексті.

Література: [2, с. 341–344; 11, с. 177–189].

Змістовий модуль 4. Аналітичні та художньо-публіцистичні різновиди журналістського тексту

Тема 7. Репортажний різновид журналістського тексту. Аналітичні та експресивно-публіцистичний різновиди журналістського тексту

1. Функціональна спрямованість мовлення в репортажі на конкретно-образне подання дійсності в поєднанні з фактологічною достовірністю; особливості структурного вираження цієї функції.
2. Стилїстичне вираження авторського я в репортажі.
3. Теперішній репортажний, репортажна актуалізація інших форм мовлення.
4. Авторське, невласне-пряме і пряме мовлення в репортажі, їх взаємодія і взаємопереходи.
5. Описове і розповідне авторське мовлення.
6. Засоби стилізації уявної і непрямой авторської присутності.
7. Принцип поєднання деталізованого і редукованого мовлення. Особливості структури редукованого мовлення.
8. Особливості стилїстичного поєднання авторського роздуму з активністю елементів образності та розмовних структур.
9. Публіцистичність та авторська газетно-журнальна публіцистика.
10. Проблема авторсько-читацької єдності бачення як проблема стилїстична.
11. «Робоча» і художня публіцистика.
12. Експресивно-публіцистичний текст як органічний синтез відвертої аналітичної думки з активністю емоційного утвердження авторської позиції у стилїстичному вираженні.
13. Прихована і відверта адресна полемічність у структурі публіцистичного тексту.
14. Стилїстичні засоби «завоювання» читацької думки.
15. Стилїстичні засоби експресивної аргументації.
16. Поєднання «яскравих» і «напівтонових» стилїстичних засобів. позитивна узагальнювальна публіцистика.
17. Патетична експресія збірності; патетика ставлення і патетика аналітичної думки.
18. Експресія читацької й авторської «причетності». Стилїстична функція я публіциста.
19. Проблема переходів між змістово-композиційними елементами і стилїстичний ритм.
20. Розмаїтість стилїстичних засобів і авторських стилїстичних манер та їх єдність.
21. Елементи образного викладу та образ духовного обличчя публіциста як об'єднувальні засади в експресивно-публіцистичному тексті.
22. Прихована й відверта зорієнтованість фактології в інформативно-аналїтичному тексті.
23. Теза-постулат.
24. Редукований аналітизм і засоби його вираження в мовленні.
25. «Сьогоденна» конкретизація аналітичних узагальнень в інформативно-аналїтичному тексті в її зв'язках із власне науковим текстом.
26. Поняттєві і ділові стандарти в інформативно-аналїтичному мовленні.
27. Роль і місце «загальномовної» і спеціальної термінології.
28. Емоційно-оцінні, образні, посилювально-експресивні елементи в інформативно-аналїтичному тексті; можливості розмовних стилїстичних включень.

29. Змістові і стилістичні труднощі популяризації науки у сфері масової інформації. Вчений, журналіст, читач.
30. Основні лінії змістового і комунікативного плану газетно-наукового тексту. Основний тип газетно-наукового тексту; провідні засади науковості у змісті і в стилі; можливості і засоби введення спеціальної термінології.
31. Принцип доцільного включення і чергування елементів популяризації та особливості їх структурного вираження.
32. Додаткові різновиди газетно-наукових текстів («спеціалізований», «експресивний», «публіцистичний», «усний») і цілісність газетно-наукового різновиду журналістського тексту.
Література: [2, с. 345–350].

Тема 8. Нарисовий і фейлетонний різновиди журналістського тексту

1. Нарисовий різновид тексту як якісно новий синтез експресивно-публіцистичного і репортажного різновидів.
2. Типи нарисових текстів.
3. Способи втілення авторської аналітичної думки.
4. Засоби розкриття внутрішнього світу невігданого героя.
5. Роль художньої деталі.
6. Фейлетонний різновид і жанр фейлетону.
7. Фейлетонний факт.
8. Сатиричний хід і пов'язані з ним прийоми комічної стилізації.
9. Сатиричний персонаж у фейлетоні і його мовленнєва маска.
10. Авторське мовлення у фейлетоні; імпресивна і експресивна комічні стилізації авторського мовлення.
11. Власне-фейлетонне і невласне-фейлетонне у фейлетоні та його мовленнєвій структурі.
12. Основні прийоми і засоби комічної організації у фейлетонному різновиді журналістського тексту.
Література: [2, с. 352–353; 11, с. 51–56].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основні поняття “Стилістики тексту”. Структура публіцистичного тексту												
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу .Функціональний аспект стилістики і стилістика тексту	12	2	2			8						
Тема 2. Тема 2. Структура публіцистичного тексту. Предметно-логічна основа тексту. Художні структури в публіцистичному тексті	11	2	2			7						
Разом – зм. модуль 1	23	4	4			15						
Змістовий модуль 2. Засади структурно-стилістичного аналізу журналістського тексту. Метафоричні вислови в журналістському тексті												
Тема 3. Одиниці мовлення. Функціонально-змістові типи мовлення. Конструктивні прийоми і засоби посилення (увираження) тексту	11	2	2			7						
Тема 4. Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. Композиція тексту	11	2	2			7						
Разом – зм. модуль 2	22	4	4			14						
Усього годин	45	8	8			29						
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Композиція тексту. Структура журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді, розповідні й діалогічні форми в журналістському тексті. Інформативні різновиди журналістського тексту												
Тема 5. Структура українського журналістського тексту. Стилістичний аналіз журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді. Текст і підтекст. Засоби вираження авторської позиції	11	2	2			7						
Тема 6. Розвиток розповідних та діалогічних форм в українській журналістиці. Інформативні різновиди журналістського тексту	11	2	2			7						

Разом – зм. модуль 3	30	4	4			22							
Змістовий модуль 4. Аналітичні та художньо-публіцистичні різновиди журналістського тексту													
Тема 7. Репортажний різновид журналістського тексту. Аналітичні та експресивно-публіцистичний різновиди журналістського тексту	11	2	2			7							
Тема 8. Нарисовий і фейлетонний різновиди журналістського тексту	12	2	2			8							
Разом – зм. модуль 4	23	4	4			15							
Усього годин	45	8	8			29							

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Предмет і завдання курсу. Функціональний аспект стилістики і стилістика тексту	2
2	Структура публіцистичного тексту. Предметно-логічна основа тексту. Художні структури в публіцистичному тексті	2
3	Одиниці мовлення. Функціонально-змістові типи мовлення. Конструктивні прийоми і засоби посилення (увираження) тексту	2
4	Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. Композиція тексту	2
5	Структура українського журналістського тексту. Стилiстичний аналіз журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді. Текст і підтекст. Засоби вираження авторської позиції	2
6	Розвиток розповідних та діалогічних форм в українській журналістиці. Інформативні різновиди журналістського тексту	2
7	Репортажний різновид журналістського тексту. Аналітичні та експресивно-публіцистичний різновиди журналістського тексту	2
8	Нарисовий і фейлетонний різновиди журналістського тексту	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Предмет і завдання курсу. Функціональний аспект стилістики і стилістика тексту	8
2	Структура публіцистичного тексту. Предметно-логічна основа тексту. Художні структури в публіцистичному тексті	7
3	Одиниці мовлення. Функціонально-змістові типи мовлення. Конструктивні прийоми і засоби посилення (увираження) тексту	7
4	Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. Композиція тексту	7
5	Структура українського журналістського тексту. Стилiстичний аналіз журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді. Текст і підтекст. Засоби вираження авторської позиції	7
6	Розвиток розповідних та діалогічних форм в українській журналістиці.	7

	Інформативні різновиди журналістського тексту	
7	Репортажний різновид журналістського тексту. Аналітичні та експресивно-публіцистичні різновиди журналістського тексту	7
8	Нарисовий і фейлетонний різновиди журналістського тексту	8

9. Індивідуальні завдання

1. Опрацювати рекомендовану літературу.
2. Готуватися до практичних занять.
3. Для подальшої презентації й обговорення в групі зробити аналіз публікацій у мас-медіа з погляду майстерності використання герменевтичного, феноменологічного, структурно-стилістичного інструментарію.
4. Для подальшої презентації й обговорення в групі створювати різні види журналістського тексту з використанням набутих теоретичних знань.

10. Методи навчання

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі **програмні результати навчання**:

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
<p>Вивчивши цей курс, студент повинен</p> <p>знати: сучасні методи аналізу журналістського тексту із застосуванням герменевтичного, феноменологічного, структурно-стилістичного та ін. інструментарію;</p> <p>особливості створення тексту із застосуванням знань про конструктивні прийоми та конструктивні схеми, предметно-логічну основу тексту та засоби посилення тощо;</p> <p>вміти: аналізувати текст із застосуванням сучасних наукових методів;</p> <p>створювати різні види журналістського тексту з використанням набутих теоретичних знань.</p>	<p>Розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, виконання вправ, навчальна праця над створенням журналістських текстів. практичні роботи, твори, реферати студентів, репродуктивні методи – відтворення вивчених правил, нормативних положень, творчі, проблемно-пошукові методи – використання пізнавальних ігор, гумористичних уривків, перегляд навчальних телепередач, відео</p>	<p>Фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування; метод письмового контролю виконання домашніх завдань, контрольних робіт, рефератів; методи самоконтролю та взаємоперевірки студентських робіт; домашні контрольні роботи, над якими студенти працюють декілька днів; практична перевірка (створення журналістських матеріалів для ЗМІ); стандартизований контроль (метод тестового контролю).</p>

11. Методи контролю

1. Фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування
2. Метод письмового контролю виконання домашніх завдань, контрольних робіт, рефератів
- 3 Методи самоконтролю та взаємоперевірки студентських робіт.
4. Домашні контрольні роботи, над якими студенти працюють декілька днів.
5. Практична перевірка (створення журналістських матеріалів для ЗМІ).
6. Стандартизований контроль (метод тестового контролю).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти для заліку в 2-му семестрі

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3		Змістовий модуль №4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
14	13	13	11	12	12	12	13	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Капелюшний А.О. Стилїстика тексту: Основні поняття, найважливіші джерела. Словник-довідник. Матеріали для самостійної роботи студентів факультету журналістики. – Львів: ЛНУ, 2000. – 60 с.
2. Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – 544 с.
3. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування: Практичний словник-довідник журналіста. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.

14. Рекомендована література

Базова:

1. **Капелюшний А.О.** Стилїстика тексту: Основні поняття, найважливіші джерела. Словник-довідник. Матеріали для самостійної роботи студентів факультету журналістики. – Львів: ЛНУ, 2000. – 60 с.
2. **Капелюшний А.О.** Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – 544 с.
3. **Капелюшний А. О.** Стилїстика й редагування: Практичний словник-довідник журналіста. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
4. **Капелюшний Анатолій.** Застосування герменевтичного і феноменологічного методів аналізу в стилїстиці тексту // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика, вип. 22. – 2002. С. 404–407.
5. **Квіт С.М.** Основи герменевтики: Навчальний посібник. – К.: КМ Академія, 2003. – 192 с.
6. **Клепиков О. І., Кучерявий І. І.** Основи творчості особи. – К.: Вища шк., 1996. – 296 с.
7. **Кочан І. М.** Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
8. **Павлюк Л. С.** Текст і комунікація: Основи дискурсного аналізу. – Львів: ПАІС, 2009. – 76 с.
9. **Різун В.В., Мамалига А.І., Феллер М.Д.** Нариси про текст: Теоретичні питання комунікації і тексту. – К.: Київ. ун-т, 1998. – 336 с.
10. **Роменець В. А.** Психологія творчості: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 228 с.(К.: Либідь, 2004. – 228 с.).
11. **Шаповал Ю. Г.** Феномен журналістики. – Рівне: Роса, 2005. – 248 с.
12. **Юдкін-Ріпун Ігор.** Феноменологія культури як методологія інтерпретації. – К.: Ін-т культурології НАМ України. – 2020. – 352 с.
13. **Яцимірська М.Г.** Сучасний медіатекст: Словник-довідник. – Львів: ПАІС, 2005. – 128 с.

Допоміжна:

- Гол Дж.** Онлайн-журналістика. – К.: КІС, 2005. – 344 с.
- Горальський А.** Теорія творчості. – Львів: Каменяр; Warszawa: Universitas Rediviva, 2002. – 144 с.
- Дудик П.С.** Стилїстика української мови: Навчальний посібник. – К.: Академія, 2005. – 368 с.
- Дуцик Д.Р.** Політична журналістика. – К.: Києво-Могилянська академія, 2005. – 138 с.
- Зарубіжна філософія ХХ століття.** – К.: Довіра, 1993. – 239 с.
- Капелюшний А. О.** Стилїстика й редагування: Практичний словник-довідник журналіста. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
- Капелюшний А. О.** Практичний посібник-довідник журналіста: Редагування в ЗМІ: Аналіз і перевірка фактичного матеріалу. – Львів: ПАІС, 2004. – 576 с.

- Капелюшний Анатолій.** Феноменологія тексту // Науковий збірник ЛКА. – Львів: ЛКА, 1995. – С. 63–64.
- Капелюшний Анатолій.** Медіастилістика часів воєнного стану та інформаційної війни: основні тенденції й виклики // Журналістика майбутнього: виклики, тенденції, перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 18–19 жовт. 2022 р.). Львів : Простір-М, 2022.– С.253–255.
- Прищенко С., Антонович, Є., & Сенчук, Т.** Медіадизайн: дослідження термінологічної бази і візуальної стилістики / Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2022. Ч. 5 (2). С. 243–260. // <http://demiurge.knukim.edu.ua/article/view/266910>
- Кононенко В. І.** Символи української мови. – Івано-Франківськ: Плай, 1996. – 272 с.
- Кузнецова О. Д.** Аналітичні методи в журналістиці. – Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 120 с.
- Павлюк Л.С.** Знак, символ, міф у масовій комунікації. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с.
- Павлюк Л. С.** Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – 168 с.
- Роменець В. А.** Психологія творчості: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 228 с.
- Саприкіна, Ольга** (2014), Сучасна літературна герменевтика як мистецтво розуміння й інтерпретації художнього тексту, *Нова педагогічна думка*, № 3, с. 83-85.
- Серажим К.** Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К.: КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2002. – 392 с.
- Сміт Д. К. мол.** Посібник книговидавця. – К.: Любіть Україну, 1999. – 192 с.
- Телевізійна та радіокомунікація:** історія, теорія, новітні практики: підручник. –Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 420 с.
- Федик О.С.** Мова як духовний адекват світу (дійсності). – Львів: Місіонер, 2000. – 300 с.
- Федик О.С.** Слово. Дух. Нація. – Львів: ВПК “ВМС”, 2000. – 208 с.
- Яцимірська М.Г.** Культура фахової мови журналіста: Навч. посібник. – Львів: ПАІС, 2004. – 332 с.

15. Інформаційні ресурси:

- Блог професора Пономарева О. Д.** // <http://www.bbc.co.uk/ukrainian>
- Дубініна, Віра** (2019), Феноменологічні традиції і герменевтика самої свідомості Е. Гуссерля, *Вісник ДДПУ. Серія Соціально-філософські проблеми розвитку людини і суспільства*, №11. URL: <https://doi.org/10.31865/2520-6842112019185817>
- Кафедра мови засобів масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка** / Інформаційна сторінка на ФБ // <https://uk-ua.facebook.com/kafedramovyzmi>
- Кебуладзе, Вахтанг** (2013), Феноменологія і герменевтика як методологічні стратегії в сучасній українській філософії та гуманітаристиці, URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/12931>
- Культура слова** / Інформаційна сторінка на ФБ Інституту української мови НАН України // Доступно з: <https://www.facebook.com>
- MOVA.info – лінгвістичний портал** // Доступно з: <http://www.mova.info>
- Пономарів О.Д.** Культура слова: мовностилістичні поради // <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com>
- Словники України online** / лінгвістичний портал / Український мовно-інформаційний фонд НАН України // <http://www.lcorp.ulif.org.ua>dictua>
- Електронний каталог Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка** <http://ush.com.ua/lvnuif>
- Електронний каталог Львівської національної наукової бібліотеки України імені В.Стефаника** <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>

Розробив:

доц. Анатолій КАПЕЛЮШНИЙ